

numurā:

- ⇒ Izvēlies savu ģimenes ārstu! (2. lpp.)
- ⇒ Kas notiek Salaspils memoriālā? (3. lpp.)
- ⇒ Kursē autobuss uz Zvejniekiem! (4. lpp.)

VESELĪBAS AIZSARDZĪBA

SĀKUSIES PIERAKSTĪŠANĀS PIE ĢIMENES ĀRSTIEM

Pamatojoties uz Rīgas rajona padomes 25. marta lēmumu par primārās veselības aprūpes pagaidu organizatoriskiem pasākumiem Rīgas rajonā, Salaspils poliklinikā ir sākusies pierakstīšanās pie ģimenes ārstiem.

Katra iedzīvotāja pienākums ir reģistrēties pie brīvi izvēlēta ārsta. Ārsts var atteikties reģistrēt pacientu, ja pacienta dzīves vieta atrodas ārpus ārsta prakses rajona un pacients nevar nodrošināt vai apmaksāt transportu mājās vizītei, vai arī tad, ja ārsta sarakstā jau ir pietiekošs pacientu skaits. Ģimenes ārstam tas ir 2000, terapeutam - 2500, bet pediatram - 1000 cilvēku.

Reģistrēties pie ārsta var vai nu viņa darba vietā, vai, vajadzības gadījumā, arī pacienta dzīves vietā. Reģistrējoties pacientam jāaizpilda reģistrācijas anketa.

Pēc reģistrācijas pacientam tiek izsniegta reģistrācijas karte, kas jāuzrāda, tiekoties ar ārstiem vai sociālajiem darbiniekiem.

Pilsētas dome piešķirusi finansējumu Ls 1. 800 apmērā 10 sociālo māsu, kuras apmeklēs iedzīvotājus viņu dzīvesvietās un veiks pacientu reģistrāciju, algošanai.

Pilsētā māsas savu darbu uzsāka jau 1. maijā. Poliklinikas administrācija vēl nevarēja pateikt, kad sāksies reģistrācija lauku teritorijā, jo pagaidām neviens ārsts nav uzņēmis atbildību par šo teritoriju. Reģistrāciju paredzēts beigt 1. septembrī.

Osvalds Gasjūns, domes Sociālās aprūpes un veselības aizsardzības komitejas vadītājs, SV

SOCIĀLĀ PALĪDZĪBA

Rīgas rajona sociālās apdrošināšanas pārvaldes darbinieki no š.g. 15. maija pieņems apmeklētājus k/n **Enerģētiskis PENSIJU, BĒRNU PABALSTU, BEZDARBNIKU PABALSTU un DARBA NESPĒJAS LAPU** izsniegšanas jautājumos. Turpmāk pieņemšanas būs katra mēneša otrajā, trešajā un ceturtajā CETURTDIENĀ no 10-12.

PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBA

Saulkalnes bērnudārzā "Daugaviņa" no 1. septembra tiek organizēta diennakts grupa bērniem vecumā no 3 līdz 6 gadiem ar apmācību latviešu valodā. Pieteikties pa tālr. 48030.

Salaspils Evaņģēliski-luteriskā draudze ziņo, ka Vasarsvētkos, svētdien, 18. maijā, 10:00, domes laulību reģistrācijas zālē notiks kristības un iesvētības.

paskaidroja, ka, gadījumā, ja kāds nebūs pieteicies pie ģimenes ārsta, viņam no 1998. gada būs pilnībā jāapmaksā savi ārstēšanās izdevumi, jo poliklinikas finansējums no Slimokases būs atkarīgs no reģistrēto pacientu skaita.

Viņš arī atzina, ka būtiskākā ģimenes ārsta atšķirība no pašreizējās medicīniskās aprūpes sistēmas būs tā, ka tagad ārsts būs atbildīgs par saviem pacientiem 24 stundas diennaktī.

"Kā paraugs ģimenes ārsta sistēmai ir Anglija un Zviedrija, kur šī sistēma ir jau iegājusi. Tur uz mājām aicināšana ir izņēmuma gadījums, pa lielāku daļu pacienti paši savlaicīgi iet pie mediķiem. Pie mums ir otrādi - katrs cenšas iekļūt slimnīcā," - sacīja O. Gasjūns. Poliklinikas galvenā ārste Gundega Āva piebilda: - "Šobrīd par cilvēka veselību neviens neatbild. Tā nedrīkst būt! Jābūt kādam, kurš ir tieši atbildīgs par iedzīvotāju veselību! Atsevišķa indivīda veselība nav tikai viņa personīgā lieta, tā ir visas sabiedrības kopīga lieta."

Rīgas rajona valdes lēmums tapis, lai uzlabotu rajona iedzīvotāju medicīnisko apkalpošanu un, lai, saskaņā ar Rīgas reģiona veselības aprūpes koncepciju (primārās veselības aprūpes posmā), organizētu ārstu prakses rajonā. □

Jānis VANAGS

Ģimenes ārstu saraksts publicēts 2.lpp.

DOLĒ - JAUNA IZSTĀDE!

Līdz 15. jūnijam Daugavas muzejā ir apskatāma slavenās latviešu mākslinieces Rūtas BOGUSTOVAS tekstiliju izstāde.

Neatlieciet izstādes apmeklējumu uz pēdējo dienu! Šos darbus redzēt patiesi ir vērts!

Māksliniece Rūta BOGUSTOVA izstādes atklāšanā.

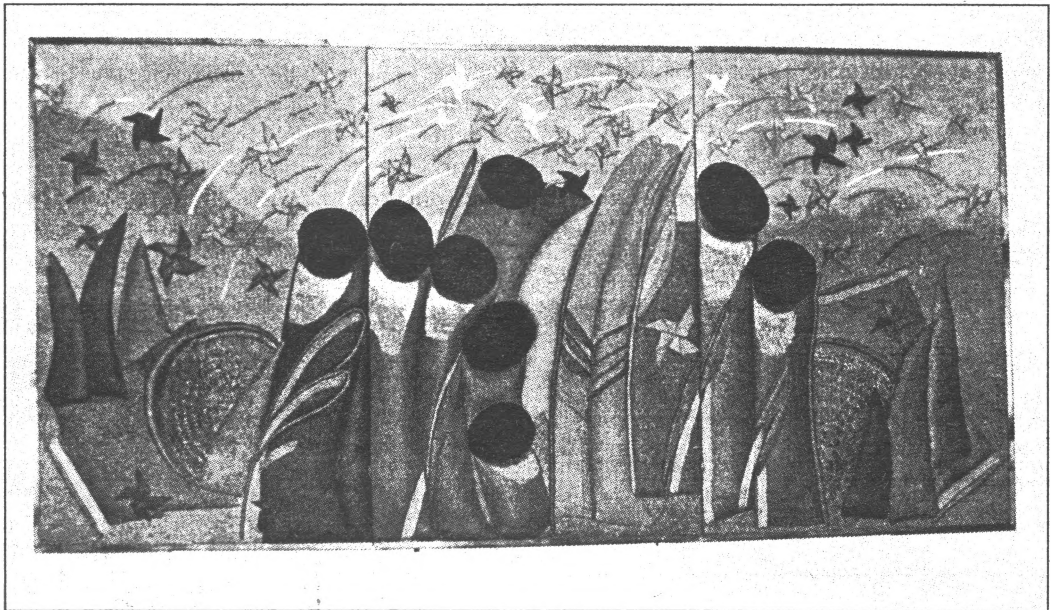

FOTO: INGA REČA

LASĪTĀJU SKAITS BIBLIOTĒKĀ PIEAUG

Aprīlī bērnu un jauniešu bibliotēkā "Avotiņš" atklāja grāmatu izstādi "Apgūsim valodas!". Ar to iepazīstina un par bibliotēku stāsta tās vadītāja Rīta ĢĒRMANE.

- Pastāstiet, lūdzu, kādu informāciju varēs iegūt tie, kuri iepazīsies ar izstādi *Apgūsim valodas*?

- Izstādē ir iekārtoti četri stendi. Katrs no tiem veltīts kādai valodai - angļu, vācu, krievu vai latviešu. Šeit var aplūkot svešvalodu mācību līdzekļus un daiļliteratūru. Izvietotas grāmatas gan no mūsu bibliotēkas fondiem, gan no abu vidusskolu fondiem, kā arī dāvinājumi no Svešvalodu bibliotēkas. Šeit izstādītie mācību līdzekļi palīdzēs arī 16-20 gadīgiem jauniešiem naturalizācijas procesā. Izstādē iespējams iepazīties ne tikai ar latviešu valodas mācību materiāliem, bet arī ar literatūru par latviešu tautas vēsturi un civilizāciju. Līdzās novietoti daiļdarbu tulkojumi un oriģināli. Daiļdarbu salīdzināšana dažādās valodās palīdz valodas apguvē.

- Kā tika izveidota šī bērnu un jauniešu bibliotēka?

- Bibliotēka dibināta 1971. gadā kā Salaspils pagasta bibliotēkas bērnu grāmatu nodaļa. Skolas ielā 7 atradās *Daugavheshūves* bibliotēka, kuru reorganizējot, palika vērtīgi grāmatu krājumi. Apvienojot šos fondus ar bērnu bibliotēkas fondiem, izveidojām tagadējo bibliotēku, saglabājot nosaukumu *Avotiņš*. Šobrīd mūsu fondos atrodas 24 tūkstoši grāmatu.

- Vai bibliotēku apmeklēt tikai bērni?

- Mūsu bibliotēka ir veidota bērniem, bet, tā kā no *Daugavheshūves* bibliotēkas fondiem saglabājušās arī grāmatas pieaugušajiem, bibliotēku var saukt par *ģimenes* bibliotēku. Bērniem bieži līdzī nāk vecāki, un tiem arī rodas interese izlasīt kādu grāmatu. Nāk arī tuvumā dzīvojošie pensionāri. Pakalpojumus sniedzam ikvienam, bet pieaugušajiem tomēr iesakām apmeklēt Salaspils pilsētas bibliotēku Līvzemes ielā 8 - tur ir lielāks grāmatu klāsts. Bet vispār mūsu lasītāju skaits turpina pieaugt. Pagājušajā gadā mums

bija 800 lasītāju.

- Kā izvēlaties grāmatas, kuras iegādājaties?

- Grāmatas pasūtām, izanalizējot pieprasījumu. Mums ir pieejami izdevniecību plāni, tāpēc varam izvēlēties nepieciešamāko. Kādreiz varējām atļauties pasūtīt grāmatas vairākos eksemplāros, taču šobrīd finansiālu grūtību dēļ tādas iespējas nav. Izvēloties starp izklaides un izziņas literatūru, kaut arī pēdējā maksā dārgāk, priekšroku dodam izziņas literatūrai, jo tai ir pastāvīga vērtība. Bibliotēka saņem arī dāvinājumus. Cilvēki bieži nes grāmatas, kuras pašiem šķiet nederīgas, bet ir arī vērtīgi dāvinājumi, piemēram, *Draudzīgā aicinājuma* ietvaros. Mums uzdāvināja pat Puškina un Ļermontova kopotos rakstus!

- Kādu literatūru pieprasa visvairāk?

- Visvairāk lasa izziņas literatūru: par psiholoģiju, loģiku, datorzinātnēm, ģeogrāfiju.

- Ar kādām problēmām saskaraties, strādājot bibliotēkā?

- Bibliotekāri jau vienmēr saka, ka grāmatu varētu būt vairāk, un tas tiesa. Preses ir pietiekoši - pasūtām gan latviešu, gan krievu presi, bet gribētos pasūtīt kaut vienu angļu izdevumu! Kad pasūtām

(turpinājums 2. lpp.)

FOTO: GATIS KRUMIŅŠ

Bibliotēkas vadītāja Rita GĒRMANE.

(turpinājums no 1. lpp.)

izdevumus visam gadam, cenšamies analizēt situāciju. Piemēram, redzēju, ka pieaug interese par datoriem un sapratu, ka vajag pasūtīt žurnālu *Datortehnika*. Sazvanījos ar Konstantinoviča kungu un uzzināju, ka Salaspilī ir raķešu modelisma pulciņš, un pasūtīju žurnālu *Modelist - Konstruktor*. Bērni par to interesējas, un viņus vajag atbalstīt. Mēs, protams, nepasūtām literatūru franču valodā, jo nevienā Salaspils skolā to nemāca. Ne-

pieciešami ir tie izdevumi, kuri tiek pieprasīti tieši šeit, Salaspilī. Par saimniecisko pusi runāt negribas. Grūti ir visiem, un mēs to saprotam. Taču visur tiek ieviestas modernās tehnoloģijas, un arī mēs nevaram būt atrauti no šīs sistēmas. Gan jau arī mums būs savs dators, audio un video iekārtas... Tikai gribētos pašiem būt sagatavotiem, prast ar šo tehniku strādāt.

- Kādi ir plāni nākotnei?

- Esam domājuši arī par bērniem - invalidiem. Salaspilī ir vai-

rāk nekā 60 šādu bērnu, un gribētos palīdzēt - kaut vai reizi mēnesī aizbraukt pie viņiem un aizvest grāmatas. Taču tas nav tik vienkārši, jo, ja iesāksim, jābūt pārliecībai, ka spēsim to darīt nepārtraukti.

Mums ir nepieciešams kopētājs! Sēž jaunieši un tērē laiku, pārrakstot *Spice Girl* dziesmu vārdus...

- Kāda, pēc jūsu domām, ir šīs bibliotēkas nozīme Salaspils dzīvē?

- Pēc grāmatu pieprasījuma mēs redzam, kādi mācību un kultūras procesi notiek Salaspilī. Tiklīdz skolās tiek paziņota kāda referāta tēma, pēc stundas mēs jau to zinām. Pēc tā, kādas grāmatas pieprasa mūsu lasītāji, varam spriest, kā mainījusies lasītāju gaume. Ja pirms pāris gadiem vairāk vēlējās lasīt daiļliteratūru, tad šodien pieprasītākā ir izziņas literatūra.

Bet dažkārt bibliotēkai ir pavisam praktiska nozīme. Piemēram, bērni, kuri brauc uz Doles salu, uzkavējas šeit, kamēr sagaida autobusu. Labāk, lai bērni pavada laiku bibliotēkā, nevis to iznīeko, spēlējot spēļu automātus. Dažreiz māmiņas atstāj šeit savus bērnus, kamēr pašas iepērkas vai apmeklē polikliniku.

- Vai tehnokrātiskajā un informācijas pārblīvumā laikā bi-

bliotēkas nozīme nav apdraudēta?

- Bibliotēku fondos ātrās lotj vecas grāmatas, bet vēl joprojām tās tiek saglabātas - tātad ir kādam vajadzīgas. Klasiskā literatūra nenoveco, to lasa jebkuros laikos, jebkura paudze. Bibliotēkas nozīme pieaug, to apliecina lasītāju skaits.

Astra NAGLE

KONKURSS NOSLĒDZIES

PEPIJAS GARZEĶES SVĒTKI

3. maijā k/n "Enerģētikiš" notika Pepijas Garzeķes koncerts un konkurss. Pasākuma dalībnieki saņēma balvas par piedalīšanos četros konkursos: netradicionālās modes skatē, dziesmas, runas un dejas konkursos.

Par *Super Pepiju* kļuva Žeņa Nedaškova. Pasākumu vadīja *Pepija* - latviešu tautas deju kolektīva vadītāja Karīna Alekseja un *Klauns* - svētku režisore un scenārija autore Anna Robežniece.

K/n *Enerģētikiš* direktore Silvija Kalmāne pastāstīja, ka šādi svētki notiek jau otro gadu un, iespējams, nākotnē tie kļūs par tradīciju. Šoreiz bija pieteikušies daudz vairāk dalībnieku nekā iepriekšējā gadā.

Par konkursa un koncerta galveno varoni izvēlēta *Pepija*, jo viņa ir viens no bērnu iemīļotākajiem literārajiem tēliem, pievilcīga ar savu nezūdošo jautrību un nebēdnīgumu.

S. Kalmāne teica, ka ir svarīgi, lai gatavošanās procesā ar bērniem nodarbotos vecāki. Tas bērniem iedrošina, palīdz viņiem atbrīvoties. Ar bērniem divas nedēļas strādājuši arī kultūras nama kolektīvu vadītāji, lai palīdzētu izkopt katra skatuvisko tēlu, lai dalībnieki iegūtu drosmi un pārliecību par sevi, kas nepieciešama, uzstājoties plašākas publikas priekšā.

Bērni, kuri gribēja piedalīties konkursā, jau laicīgi gatavojās; visi bija izlasījuši grāmatu par *Pepiju Garzeķi*. S. Kalmāne uzsvēra, ka tas ir ļoti svarīgi, jo šodien bērniem grāmatu lasīšanu bieži vien aizstāj televizors. Tieši pateicoties grāmatai, bērni izdomāja paši savu *Pepijas tēlu*, tā bija brīva improvizācija gan modes demonstrējumos, gan dziesmā, gan dejā. Katrs bērns konkursā parādīja savu priekšstatu par *Pepiju Garzeķi*.

"Man bija liels gandarījums. Esmu priecīga par kultūras nama darbiniecēm, kuras strādāja ar lielisku izdomu un aizrautību. *Pepijas* svētku apmeklētāji ļoti atšķīrās no kultūras nama parastajiem apmeklētājiem. Intelektuālā līmeņa atšķirība bija pamānā jau skatītāju uzvedībā. *Popielas* skatītāji zālē jaapsauc, lai varētu dzirdēt uz skatuves notiekošo, šeit tādu problēmu nebija," - tā svētkus vērtē S. Kalmāne.

Astra NAGLE

VESELĪBAS AIZSARDZĪBA

IZVĒLIET SAVU ĢIMENES ĀRSTU!

Iela	Ģimenes ārsts	Pediātrs	Iela	Ģimenes ārsts	Pediātrs
Akāciju	Rīta Kupcāne		Lauku	Rīta Kupcāne	
Alejas	Gundega Beķe	Gundega Pone	Inese Rabkēviča	Anita Krimele	
Abeļu	Gundega Beķe	Gundega Pone	Lazdu	Rīta Kupcāne	
Bērzu	Rīta Kupcāne		Liepu	Rīta Kupcāne	
Biologu	Gundega Beķe	Gundega Pone	Līvzemes	Gundega Beķe	Gundega Pone
Botāniķu	Rīta Kupcāne		Loka	Gundega Beķe	
Briežu	Rīta Kupcāne		Maskavas	Inese Rabkēviča	Lūcija Kristapsone
Budskalnu	Rīta Kupcāne		Māras	Rīta Kupcāne	
Celtnieku	Gundega Beķe	Gundega Pone	Mednieku	Rīta Kupcāne	
Celtnieku 2, 6	Andra Jemeljanova		Meža	Rīta Kupcāne	
	Tatjana Kolotuhina		Miera	Lauma Grosa	Svetlana Djačenko
	Andra Jemeljanova	Gundega Pone	Ozolu	Rīta Kupcāne	
Celtnieku 4, 12, 16, 18	Tatjana Kolotuhina			Gundega Beķe	Gundega Pone
	Andra Jemeljanova	Ruta Rabčevska	Parka		Anita Krimele
Celtnieku 14	Tatjana Kolotuhina		Pionieru	Rīta Kupcāne	
	Andra Jemeljanova	Anita Krimele		Gundega Beķe	Gundega Pone
Daugavas	Inese Rabkēviča	Lūcija Kristapsone	Plāvu	Rīta Kupcāne	
Dārza		Anita Krimele		Gundega Beķe	Gundega Pone
Dienvīdu	Krista Bondare	Svetlana Djačenko	Pumpuru	Gundega Beķe	Gundega Pone
Doles	Gundega Beķe	Gundega Pone	Raiņa	Rīta Kupcāne	
Enerģētiku	Andra Jemeljanova			Gundega Beķe	Gundega Pone
	Tatjana Kolotuhina		Rīgas 1-49, 2-22		Anita Krimele
Enerģētiku 7	Andra Jemeljanova		Rīgas 2, 12	Inese Rabkēviča	
	Tatjana Kolotuhina	Gundega Pone	Rīgas 12		Lūcija Kristapsone
Enerģētiku 1, 2, 5, 11, 13, 15	Andra Jemeljanova		Rīgas 49	Gundega Beķe	
	Tatjana Kolotuhina	Anita Krimele	Rožu		Anita Krimele
Enerģētiku 3, 4, 6, 19, 21, 23	Andra Jemeljanova		Sauls	Gundega Beķe	Gundega Pone
	Tatjana Kolotuhina	Ruta Rabčevska	Saulkalne	Rīta Kupcāne	
Gaismas	Gundega Beķe	Gundega Pone		Andra Jemeljanova	
Ievu	Gundega Beķe		Skolas 12	Andra Jemeljanova	
Institūta	Rīta Kupcāne			Tatjana Kolotuhina	Gundega Pone
Jasmīnu	Gundega Beķe	Gundega Pone	Skolas 1, 3, 5/2, 7, 7/2, 7/3, 11/1, 13, 13/2, 15, 17	Andra Jemeljanova	
Kalnu	Inese Rabkēviča			Tatjana Kolotuhina	Anita Krimele
Kalnu 7	Inese Rabkēviča	Lūcija Kristapsone	Skolas 8, 10/2, 11/1, 11/2	Rīta Kupcāne	
Kastaņu	Rīta Kupcāne			Andra Jemeljanova	
	Gundega Beķe	Gundega Pone		Tatjana Kolotuhina	Ruta Rabčevska
Kluba	Gundega Beķe		Stacijas	Gundega Beķe	Gundega Pone
	Gundega Pone		Strautu	Gundega Beķe	Gundega Pone
Kļavu		Anita Krimele	Vītolu	Gundega Beķe	Gundega Pone
Lakstīgalu	Gundega Beķe		Ziedu	Rīta Kupcāne	
Lapu	Gundega Beķe	Gundega Pone		Gundega Beķe	Gundega Pone
			Ziemeļu	Gundega Beķe	Gundega Pone

11. MAIJS - MĀTES DIENA

*Saulīt, silta, māmiņ, jauka,
Abas vienu labumiņu.
No saulītes silti rīti,
No māmiņas mīļi vārdi.*

Svētki paceļ mūs pāri pelēkajai ikdienai un parasti tie saistās ar atceri, godināšanu, pateicību.

Mātes dienu mēs svinam par godu mūsu vismīļākajam, visdārgākajam cilvēkam pasaulē – Mātei. Mātes godināšanas un cienīšanas tikums ir tikpat sens kā mūsu tauta un tautas dziesmas. Pēc jaunākajiem vēsturiski salīdzināmās valodniecības pētījumiem mūsu tauta ir 4000 gadus veca.

*Padomam vien turēju
Savu vecu māmuliņu:
Lai darīju, ko darīju,
Tai prasīju padomiņa.*

*Es savai māmiņai
Liepu lapu tiltu taisu;
Kad pietrūka liepu lapu,
Klāju baltu villainīti.*

Tilts siržu valodā ir savstarpēja saprašanās, kuras pamatā ir īpaša attieksme vienam pret otru. *Liepu lapu tilts* minētajā tautas dziesmā – labu bērnu attieksme pret savu māti, kas izpaužas viņu valodā un rīcībā, sirds skaidrībā un mīlestībā.

Mātes mīlestība nepazīst robežu. Viņa vienmēr un visur ir nomodā par savu bērnu. Arī tātūmā viņa jūt tā nelaimi un sāpes:

*Kas, māmiņ, tev pateica,
Ka es gāju raudādama;
Kuri vēji tev atpūta
Manas gaužas asariņas.*

Mātes mīlestības avots ir neizsmeļams. Viņas acis un sirdi arī pieaugusi meita un dēls ir tikai bērni, un to dzīves ceļi vienmēr ir viņas sirds rūpju lokā. Māte par savu nesavtīgo mīlestību neprasa daudz:

*Par to mazo šūpulīti,
Ko tev as' rām māte kāra,
Vienu mīļu, mīļu skatu
Dod no savu acu pāra.*

/J. Poruks/

Bērnu pie mātes saista klusas dvēseles stīgas, pat kapu kopa un zaļās velēnas nespēj tās saraut.

*Agri māmeņa apgūla
Zam zaļās velēneņu;
Tur pagūla mīļi vārdi,
Tur gudrais padūmeņš.
/Latgaliešu tautas dziesma/*

Nākošo tautas dziesmu gribētu veltīt tiem, kuri nezina savu tēva vai mātes kapa vietu. Varbūt miruši Sibīrijas purvos, varbūt salst kādas Baltās jūras salas ledājos, varbūt...

*Kaut es būtu zinājusi,
Kur guļ mans tēvs, māmiņa,
Es apsīstu to kalniņu
Ar zaļām velēnām.*

Rakstniece Zenta Mauriņa par māti saka:

Māte – degošās bērza šķīlas gaišā, šķīstā liesma, kas smaržodama nedūmodama sudēg.

Māte – sāpes vērs priekā, tumsu gaismā.

Mātes apciemojums – lielākie svētki.

Mātes zaudējums – saule, kas nekad vairs neuzlec.

Z. Mauriņas leģendā *Mātes sirds* teikts:

“Reiz dzīvoja māte. Viņai bija dēls un viņam – kā jau visiem dēliem – līgava. Viņa bija daiļa, vismaz tā dēlam likās. Viņas mati kā zelta kronis rotāja viņas galvu. Viņas acis bija kā zili stikli – dzidras un aukstas, un viņas mute bija kā sarkana oga karstajā vasaras dienā. Bet tur, kur citiem ļaudīm bija sirds, viņai bija tukšs caurums, ko viņa rūpīgi aizklāja drēbju krokām.”

Līgava šaubījās par dēla mīlestību, un kā apliecinājumu tai pieprasīja, lai dēls atnes trīs mātes visdārgākās lietas. Pirmajā vakarā dēls atnesa mātes silto lakatu, otrajā vakarā līgavas pieprasīto ūdens krūzi, ar kuru māte nesa ūdeni no avota, lai mazgātu sāpošās acis, jo veciem cilvēkiem, kas ilgi raudzījušies dzīvē, allaž sāpot acis, bet trešajā vakarā līgava pēc ilgās domāšanas pieprasīja, lai dēls atnes mātes sirdi, tad viņa par tā mīlestību vairs nešaubītos.

Šajā vakarā dēls steidzās, un ceļš viņam vēl nekad nebija licies tik garš un saule tik nežēlīga. Dēlam bija grūti iet, jo rokās viņš turēja smago un kvēlo dārgumu – Mātes sirdi.

“Bailēs vērodams, ka sarkanā saules bumba zūd aiz melnajām egļu galotnēm, viņš sāka skriet, paklupa, un Mātes sirds izslidēja viņam no rokām; atsizdamās pret ceļmalas akmeni, tā, pušu plīsdama, jautāja: - “Mans dēls, vai tev ļoti sāp?”” □

Tekla ŠKAPARE, Salaspilī

Gandrīz ikviens Salaspils iedzīvotājs zina, ka netālu no pilsētas centra atrodas Salaspils memoriāls. Taču cik daudzi ir bijuši šajā vietā, zina tās nozīmi? Cik daudziem tā izraisa emociju sakustēšanos kādā noteiktā virzienā?

Piemīņas

1967. gadā tika izveidots Salaspils memoriāls – totalitāro režīmu upuru piemiņas vieta. Ne tikai fašistiskā, bet arī komunistiskā režīma, kura iedarbība un sekas palikušas atmiņā vēl daudziem. Vieta, kurā cilvēki cieta nevis izdarīto noziegumu, bet gan savas pārliecības un uzskatu dēļ.

Ir pagājuši 30 gadi kopš tā laika, kad cilvēki uzskatīja par nepieciešamu izveidot šo piemiņas vietu. “Bija laiks, kad memoriālu apmeklēja atpūtnieki no Jūrmalas, Taškentas, Voronežas. Viņi brauca tūkstošiem,” - atceras memoriāla direktore Ženija Luļa, - “visos starptautiskajos tūrisma maršrutos, kuros bija iekļauts Latvijas un Rīgas apmeklējums, noteikti tika paredzēta arī Salaspils memoriāla apskate. Tagad situācija mainījies: Jūrmalas sanatorijas vairs neestrādā, slēgti arī ekskursiju biroji.” Šobrīd vēl aizvien ierodas daudz ārzemju tūristu, bet aizvien mazāk kļūst apmeklētāju no Latvijas.

Ir izaugušas jaunas paaudzes ar jaunām interesēm, bet kaut ko būtisku savā pagātnē tās ir aizmirsušas. Tas ir laika ritums, neatgriezenisks un atmiņu ārdošs, kas mu-

dina skatīties uz priekšu, bet izplūdušu un nenožīmīgu padara aiz muguras palikušo.

Tomēr reizi gadā, pavasarī, memoriāla teritorijā sapulcējas bariņš pavecu vīru ar saviem draugiem un ģimenēm. Viņi godina bojā gājušos, izdzer krūzi tējas un līdz vēlam vakaram runā un atceras, pārdomā un piemin. Tie ir bijušie ieslodzītie, un neviens no viņiem nespēj runāt bez asarām acīs un balsij neaizlūztot. Izskan dažādi likteņstāsti, katrs pilns skaudruma un sūruma. Par savu likteni stāsta bijušais ieslodzītais Vitālijs Leonovs:

“Es dzīvoju ciematā uz Baltkrievijas, Krievijas un Latvijas robežas. Kādā rītā vācieši mūsu ciematu aplenca, izdzina visus no mājām un ciemu nodedzināja. Mūs pārveda uz Zilupi – 30 kilometrus kājām. Vecākajiem cilvēkiem šis ceļš bija īpaši grūts. Pēc sešiem noietiem kilometriem visus sirmgalvjus sadzina šķūnī un ieslēdza. Tā kā viņu spēki bija galā, mēs domājām, ka tālāk tos vedīs ar kādu transportu. Taču pēc puskilometra, atskatoties atpakaļ, redzējām, ka šķūnis deg! Tā pa-

ceļam sadedzināja daudz veckuku...

No Zilupes līdz Salaspilij braucām apmēram mēnesi, jo katrā stacijā vilciens stāvēja vairākas dienas un tika vesti klāt jauni un jauni sagūstītie. Tad nonācām Salaspils koncentrācijas nometnē. Tur manu ģimeni izšķīra, jo sievietes un vīriešus nometināja atsevišķi. Pat mūs, bērnus, izšķīra: katru no mums aizveda uz citu baraku. Mums nolaida asinis, lai ārstētu ievainotos vācu karavīrus. Baroja ļoti slikti.

Kad tuvojās Krievijas armija, mūs aizsūtīja darbā pie zemniekiem, kuri mūs izmantoja kā darbspēku. Par saviem radniekiem es ļoti ilgi neko nezināju. Tikai 1944. gadā mani atrada māte. Uzzināju, ka mans brālītis Salaspils koncentrācijas nometnē gājis bojā.”

Varbūt Vitālija stāstītais kalpos par ierosmi pārdomām. Mums ikvienam svēta un neaizskarama šķiet mūsu pārliecība un uzskatu brīvība. Lai mums nekad nenāktos ciest par to, ko domājam vai jūtam! □

Astra NAGLE

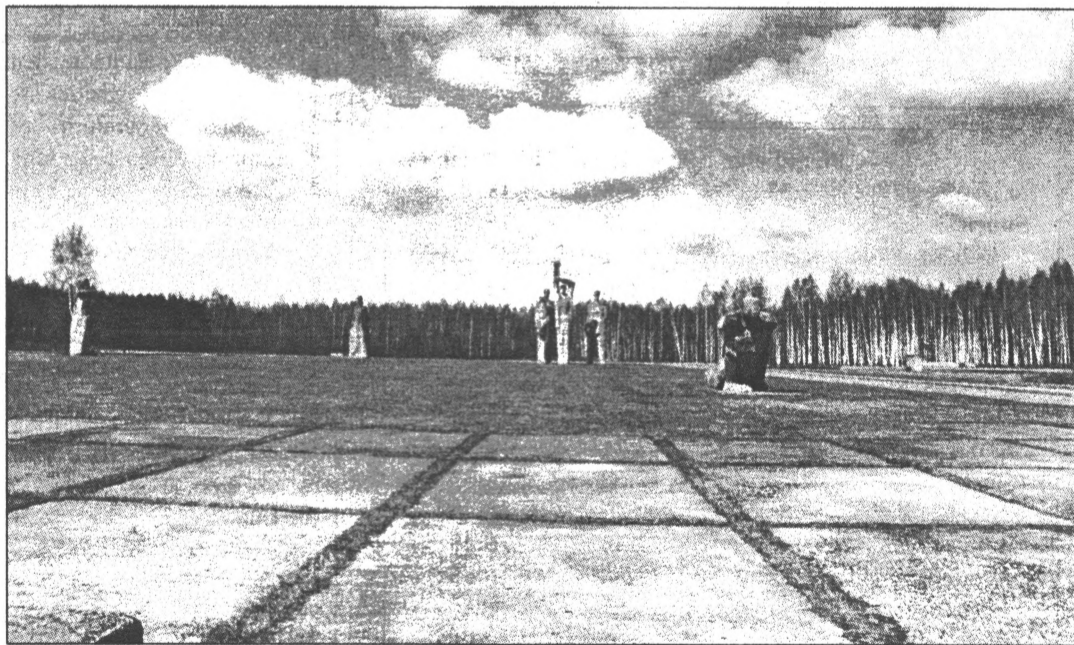

FOTO: ASTRA NAGLE

VIEDOKLIS

STRĪDA KRUSTA PAĒNĀ NEBIJA

Tās ceturtdienas rītā pats Tas Kungs mani paņēma aiz rokas un aizveda uz to vietu pilsētā, kur Enerģētiku iela pāriet celiņā uz Doles satcīju. Tieši šajā vietā tiek būvēta pareizticīgo baznīca.

Acimredzot, Tas Kungs ne velti mani turp veda. Ap dievnamu riņķoja pašizgāzēji, apjozdami to smilšu kalniem. “Laikam ierīko parku,” - es savā naivumā nodomāju. Un kļūdiņos. Nākamās dienas rītā pie manām durvīm piezvanīja kāda draudzes locekle un paskaidrojā, ka tur netiek iekārtots parks, bet gan būvēta... autostāvvietā! Tieši pie pašam dievnama

sienām un līdzās deviņstāvu dzīvojamai mājai! “Mājas iedzīvotāji savu protestu jau izteikuši, mēs vācam draudzes locekļu parakstus, bet jūs uzrakstiet avīzei!” - man teica.

To es arī daru, bet ne viss ir tik vienkārši.

Visi atceras, kā pagājušogad Salaspils centrā, dažādu avotu dāsnī sponsorēts, tika uzcelts jaunais katoļu dievnamas. Pareizticīgo draudzei un tās aktīvistiem nav tik daudz līdzekļu, tāpēc iesākumā viņi nolēma uzcelt nelielu baznīciņu.

Autostāvvietas projektu SIA Rabel pirmas vairākiem gadiem

saskaņoja ar pilsētas domi, kura savukārt šim uzņēmumam iznomāja zemi. Gabaliņš no šīs zemes tad arī tika iedalīts pareizticīgo draudzei. Kad baznīca jau bija uzcelta un sākās autostāvvietas būvniecība, kļuva aktuāls jautājums: autostāvvietā līdzās baznīcai – vai tas būs labi? Arī mājas iedzīvotāji ar autostāvvietas būvniecību nav mierā. Ko darīt?

Divas nedēļas ritēja pārrunas krustu ēnā. Satikās draudzes vecākais Anatolijs Jakimčuks, celtniecības darbu vadītāja Anna Osipova, celtniecības darbu atbalstītāji: Rīgas HES direktors Mihails

Rogaļš un Rīgas TEC-2 direktora vietnieks Genādijs Volodins, nākamais autostāvvietas saimnieks Jurijs Račkovs un pilsētas galvenais arhitekts Jānis Šrēders, kā arī pilsētas mērs Juris Putniņš. Un izrādījās, ka jautājums nav tik sarežģīts kā sākumā šķita – autostāvvietu var pārcelt simt metrus tālāk! Jā, vajag no jauna saskaņot projektu. Bet tāpēc jau eksistē speciālisti un uzņēmēji. Jā, uzradās neplānoti izdevumi, bet tie, kam ir līdzekļi, palīdzēs šos izdevumus segt! Galvenais – strīda krustu ēnā nebija. Puses vienojās par kompromisa variantu.

Man šī jautājuma sakarā gribētos akcentēt divas lietas.

Pirmkārt, vairākus mēnešus pilsētas domes vestibulā bija izlikts Salaspils ģenerālplāna projekts. Kā rakstīja *Salaspils Vēstis* - “no iedzīvotājiem saņemts viens pats izeikums...” Bet tagad, kad sākas celtniecības darbi, – iebildes sākt nākt simtiem! Līdz gada beigām ir jāapstiprina pilsētas ģenerālplāns. Vai nevajadzētu to iepriekš publiski apspriest? Kā izrādās, iedzīvotāju viedokļi tiek ņemti vērā.

Otrkārt, teritorijas iekārtojums ap baznīcu, kā redzams, tiek risināts tā, kā ērtāk iedzīvotājiem. Bet izveidot nelielu parku – tā ir kristiešu lieta. Nu, tad lai katrs pieliek savu roku pie šī darba! □

Valentīns SIČENIKOVŠ

